

چهارمین کنفرانس ملی نوآوری و تحقیق در
فرهنگ، زبان و ادبیات فارسی

The 4th National Conference on Innovation and
Research in Persian culture, language and literature

نقش رسانه در تعلیم و تربیت اسلامی (با تکیه بر مکتب شهید سلیمانی)

نویسندگان مقاله

۱- اسماء اشرف زاده^۱

دانشجوی کارشناسی ارشد روانشناسی تربیتی دانشگاه آزاد اسلامی واحد بافت

asmaashrafzadhafshar@gmail.com

۲- دکتر ابراهیم خراسانی پاریزی

استاد یار دانشگاه آزاد اسلامی واحد بافت (نویسنده مسئول)

e.khorasaniparizi@gmail.com

چکیده:

این مقاله بر آن است نقش رسانه در تعلیم و تربیت اسلامی (با تکیه بر مکتب شهید سلیمانی) را بررسی کند در این راستا سوال مقاله اینگونه طرح شد نقش رسانه در تعلیم و تربیت اسلامی با تکیه بر مکتب شهید سلیمانی چیست؟ برای ادامه این مقاله و پاسخ به این سوال از منابع دست اول قدیم و تحقیقات جدید و روش توصیفی استفاده شد و نتایج حاصله به این صورت بود مکتب شهید حاج قاسم سلیمانی ریشه در دوران درخشان دفاع مقدس دارد. این مکتب کارآمدی خود را در عمل ثابت نموده و کاریست آن در حیطه‌های مختلف فردی و اجتماعی، منجر به تکرار تجربه‌های شیرین پیروزی و عاقبت بخیری خواهد شد. یکی از حیطه‌هایی که به مراتب نیاز بیشتری به رشد و نمو در درون این مکتب دارد، رسانه است و این نیاز حیاتی برای رسانه ملی به عنوان جلودار تهاجم فرهنگی دشمن، به وضوح حس می‌شود سردار شهید حاج قاسم سلیمانی به تنهایی و بطور عملی نماد یک رسانه متحرک، تولید کننده و یک فرستنده پر قدرت پیام در سطح منطقه و حتی جهانی بود. شهید حاج قاسم سلیمانی از بهترین استراتژیست‌هایی بود که جنگ نرم را می‌فهمید و بر این نکته واقف بود که اهمیت جنگ نرم همانند جنگ سخت و حتی برخی اوقات مهم تر است و شرکت مستمر در

چهارمین کنفرانس ملی نوآوری و تحقیق در فرهنگ، زبان و ادبیات فارسی

The 4th National Conference on Innovation and Research in Persian culture, language and literature

یادواره شهدا و اردوی راهیان نور و مراسمات متعدد مذهبی و فرهنگی در این راستا بود. وصیت نامه ایشان هم در راستای اهمیت انتقال دیدگاههای سیاسی و فرهنگی ایشان که اهمیت درک جنگ نرم برای نسل حاضر و آیندگان است. از شاخص های سیره ایشان در مسائل مختلف عملگرا بودن ایشان بود مصداق حدیث: دعوت کننده مردم به حق باشید به غیر زبان هایتان. یعنی با عمل سردار قاسم سلیمانی با حرکت، رفتار و حتی لباس پوشیدن، خنده ها و حضور در جبهه های مختلف و با ارتباطی که با بچه های رزمنده می گرفت و سابقه ای که داشت خود به تنهایی یک رسانه بود و پیام می داد

واژه گان کلیدی: رسانه، تعلیم، تربیت، شهید سلیمانی

۱- بیان مسئله

در سالهای گذشته رسانه ها بسیار محدود بود ولی با گذشت زمان و پیشرفت علم و تکنولوژی، رسانه ها نیز گسترش یافته و قلمرو وسیعی را تشکیل می دهند. ابتدا رسانه های مکتوب در حد ابتدایی شکل گرفت و سپس رسانه های دیگر ظهور کرد. زمانی بود که کتاب به عنوان مهمترین وسیله ی ارتباطی در میان ملل مختلف دنیا مطرح بوده است؛ ادیان آسمانی و پیامبران، این سفیران الهی، پیام خود را با کتاب و تعلیم آن به مردم آغاز کردند و رسالت برخی از این پیام آوران با کتاب و وحی شروع شده است. کتابهایی همچون زبور داود(ع) و انجیل عیسی(ع) و تورات موسی(ع) و قرآن پیامبر اسلام(ص) نمونه هایی از کتب و بعنوان مهمترین وسیله ارتباطی در آن زمان مطرح بوده است که نقش بسیار مهمی در تربیت پیروان هر مکتب به دنبال داشته است و با پیشرفت علم دامنه رسانه ها وسیعتر شده و وسایلی همچون روزنامه و مجلات نیز به آن اضافه شد که در آگاهی و تربیت متمر ثمر بوده اند. در طول دو قرن گذشته بشر با رسانه های نسبتاً پیشرفته همچون رادیو و تلفن پا به عرصه وجود نهاده است و بعد از آنها بتدریج رسانه های پیشرفته ای همچون تلویزیون و سینما بوجود آمد که نقش بسیار مهمی در تربیت و تعلیم مردم بر عهده گرفتند. این وسایل ابتدا در کشور های غرب و اروپایی ظهور کرد که به تعلیم مردم پرداخت. ولی امروزه این رسانه های مهم در عرصه

چهارمین کنفرانس ملی نوآوری و تحقیق در فرهنگ، زبان و ادبیات فارسی

The 4th National Conference on Innovation and Research in Persian culture, language and literature

تربیت و آموزش علمی خانواده ها و مردم نقش بسیار مهمی ایفا کرده و می کند و دامنه رسانه ها به همین تعداد محدود نشد و در طول قرن رسانه هایی همچون کامپیوتر- اینترنت و اخیراً ماهواره نیز که بسیار پیشرفته است، به آن اضافه شد. در این پژوهش بر آنیم تا نقش مثبت و منفی هر رسانه و عوامل مخرب هر کدام را ذکر نموده و مهمترین رسانه را در تربیت مردم گوشزده نموده، مواظب باشیم که گرفتار عوامل مخرب آن نشویم و غرور ما را بر آن وادار نکند که با شعار مفید بودن علم، گول علم بشر را نخوریم. زیرا هر چیزی که تولید می شود ممکن است مطلقاً مثبت و سازنده نباشد هر چند که عوامل مثبت داشته باشد! باید از عوامل منفی آن نیز با خبر شد و از آن به نحوه مطلوب و درست استفاده کرد تا از انحراف و هلاکت خودداری شود. همچنین رسانه ها، به دلیل ویژگی ممتازی که نسبت به دیگر عوامل اثرگذار در فرآیند تربیت انسان دارند، دارای اهمیت به سزایی هستند. قدرت رسانه ها نسبت به دیگر عوامل اثرگذار در فرآیند تربیت انسان، آن قدر مهم است که حتی برخی بر این باورند که رسانه قادر است نسل جدیدی در تاریخ انسان پدید آورد؛ نسلی که از نظر رفتار و افکار و شیوه تعامل با هم نوعان خود، با نسل های پیشین تفاوت داشته باشد.

رسانه ها با وسعت دامنه خود، مانند دانشگاه عمومی هستند که با همه اقشار جامعه سر و کار دارند. اگر رسانه های یک جامعه در اختیار نیروهای متعهد قرار گیرد، می تواند زمینه رشد و شکوفایی آن جامعه را فراهم آورد و آن را به سوی سعادت و کمال سوق دهد، ولی اگر در اختیار افراد غیر متعهد و وابسته باشد، به عاملی از عوامل تباهی فرهنگ و اعتقادات یک جامعه، بدل خواهد شد و آن جامعه را به تباهی خواهد کشاند. تلویزیون در میان همه رسانه ها، جعبه جادویی قرن بیست و یکم است که از نظر جذابیت های ظاهری و سرگرم کردن تماشاچیان، گوی سبقت را از دیگر رسانه ها ربوده است، به گونه ای که کمتر بیننده ای از میان برنامه های تلویزیون، یکی را برمی گزیند، بلکه این تلویزیون است که برنامه های جذاب خود را بر بینندگان تحمیل می کند. شاید بتوان تلویزیون را همدم همیشگی انسان امروز دانست که از دوره نوزادی تا کهن سالی همراه اوست. البته تأثیر تلویزیون فقط در حد سرگرمی نمی ماند، بلکه برنامه های تلویزیونی، به ویژه سریال ها (که بر اساس نظر سنجی های مرکز تحقیقات صدا و سیما، از پر بیننده ترین برنامه های تلویزیونی است و مردم بیش از هر برنامه دیگری آنها را تماشا می کنند) بر روش های فرزندپروری والدین و نقش تربیتی آنان نیز اثر دارد. باید ها و نبایدها، آزادی ها

چهارمین کنفرانس ملی نوآوری و تحقیق در فرهنگ، زبان و ادبیات فارسی

The 4th National Conference on Innovation and Research in Persian culture, language and literature

و محدودیت‌ها، وظایف و اختیارات، تأییدها و تنبیه‌ها، گفت‌وگوها و رفتارها و حتی نگاه‌های نشان داده شده در این برنامه‌ها، بر افکار، نگرش‌ها و رفتارهای والدین و کودکانشان اثر می‌گذارد و به کنش‌های متقابل آنان جهت می‌دهد. در فرآیند تربیت، پیامبران ابتدا گرایش‌های فطری و حقیقت‌جویی را در انسان‌ها بیدار می‌کردند سپس با دادن شناخت و معرفت به انسان‌ها زمینه عمل آگاهانه را فراهم می‌کردند. یعنی هر سه مؤلفه (مقوله) گرایش‌ها و تمایلات، شناخت و معرفت (فرایندهای ذهنی) و رفتار از نظر اسلام دارای اهمیت است. شناخت و تمایلات هر دو مقدمه رفتارند، اگرچه که گرایش‌ها به تنهایی نیز می‌تواند منجر به رفتار شود ولی رفتار عالمانه فقط با شناخت و بصیرت ممکن است). شاید در افکار عموم مردم شهید قاسم سلیمانی تنها یک شخصیت تمام‌عیار نظامی بود اما باید بگوییم او فرمانده تمام‌عیار نظامی، اطلاعاتی، امنیتی، فرهنگی، علمی و دینی بود. تک‌بعدی نبودن رمز موفقیت سردار بود، سردار در همه ابعاد اطلاعات جامع داشت. سردار سلیمانی در دانشگاه تدریس داشت و به‌واسطه این امر دانشجویان را با فرهنگ دفاع مقدس آشنا می‌کرد. سردار سلیمانی با حوزه رسانه بیگانه نبود؛ در دهه ۷۰ رسانه‌ها و فضای مجازی به مانند امروز نبود و تنها خبرگزاری‌ها، نشریات محلی و روزنامه سراسری فعالیت داشتند اما وقتی سردار کنار اصحاب رسانه می‌نشست گویا سال‌ها کار رسانه‌ای انجام داده بود؛ وقتی صحبت می‌کرد کسی فکر نمی‌کرد یک فرمانده نظامی این سخنان را می‌گوید. شهید سلیمانی یک فرد رسانه‌ای و مدیرمسئول نشریه‌ای بود که در زمان دفاع مقدس در مناطق عملیاتی توزیع می‌شد؛ باید بگوییم سیدالشهدای مقاومت، سرور شهدای رسانه‌ای هم است و این را می‌توانیم در عمل و گفتمان سردار مشاهده کنیم. در این پژوهش پس از تعریف رسانه و تعلیم و تربیت با تکیه بر مکتب شهید سلیمانی، تلاش خواهیم کرد مؤلفه‌های تربیتی و رسانه‌ای را استخراج کنیم. با توجه به موارد ذکرشده پژوهش حاضر به دنبال پاسخ‌گویی به این پرسش است نقش رسانه در تعلیم و تربیت اسلامی با تکیه بر مکتب شهید سلیمانی چیست؟

۲- صدا و سیما و تعلیم و تربیت مردم

اهمیت و نقش رادیو و تلویزیون به عنوان یکی از مهمترین رسانه در مقابل رسانه‌های دیگر مانند اینترنت و ماهواره و رایانه است. رادیو و تلویزیون مکمل هم هستند و هر دو در تعلیم و تربیت مردم نقش اساسی را بازی می‌کنند. رادیو با پخش برنامه‌هایی مفید و اخلاقی و علمی و مذهبی و

چهارمین کنفرانس ملی نوآوری و تحقیق در فرهنگ، زبان و ادبیات فارسی

The 4th National Conference on Innovation and Research in Persian culture, language and literature

دینی در قالب شعر - موسیقی - قصه - اخبار علمی و فرهنگی در طول شبانه روز به تعلیم و تربیت مردم اشتغال دارد و همواره مانند دانشگاه به تربیت آحاد مردم چه کودک و نوجوان و چه پیر و جوان مشغول است. امروز صدای جمهوری اسلامی ایران بعنوان مهمترین رسانه ملی در تولید برنامه های مختلف در زمینه های گوناگون به تعلیم و تربیت مردم می پردازد. رادیو نزدیک به یک قرن است که اختراع شده است و امروزه در هر خانه حتی در روستاهای دورافتاده رادیو وجود دارد.

صدای مراکز مختلف استانها در ابران هر مرکز پخش با زبان مفهومی به استان مربوطه برنامه های متنوع تولید و پخش می نماید که به نوعی همانند یک مدرسه است که به تعلیم و به نوعی به تربیت مردم می پردازد و صدا و سیما بعنوان دو رسانه ملی در ایران و جهان مشغول فعالیت است که هنوز جایگاه خویش را در مقابل دیگر رسانه ها حفظ نموده اند. سیمای جمهوری اسلامی ایران دارای ۷ کانال فعال است که در کانالهای مختلف خصوصاً کانال یک - چهار و شبکه قرآن با پخش و تولید برنامه های متنوع فوق الذکر را در ابتدای بحث ذکر ش باعث تربیت و تعلیم مردم می شود. صدا و سیما بعنوان یک رسانه ملی با تولید و پخش فیلمهای تصویری و کارتونهای آموزنده و مفید و علمی به نوعی به تربیت و تعلیم آحاد مردم پرداخته و می پردازد. امروزه همه شاهدند که کلیه کانالهای سیمای جمهوری اسلامی از طریق رسانه ملی و همچنین صدای جمهوری اسلامی به پخش کلام الله مجید در سه نوبت شبانه روز مشغول است و شعار توحید یعنی اذان با صداهای مؤذن خوش صدا پخش می گردد که به نوعی در تقویت روحیه دینی در نتیجه باعث تربیت دینی مردم می گردد و سیما با پخش فیلمهایی مانند امام علی (ع) در سالهای اخیر و فیلم یوسف (ع) در ماههای اخیر به نوعی به تربیت مردم پرداخته است و در حال حاضر با تولید فیلمهای همانند: موسی پیامبر (ع) و یا فیلم و سر یال امام حسین (ع) مشغول تولید (برنامه های) تربیتی برای مردم مسلمان مهمانان یعنی ایران اسلامی می باشد. فیلم محمد رسول الله که بمدت ۳ ساعت پخش شده و می شود، بعنوان یکی از فیلمهای آموزنده تربیتی در بین فیلمهای خارجی و ایرانی در سیما مطرح است یا فیلم سمندر ایرانی دارای جنبه های اخلاقی و تربیتی فراوانی است که در مراکز فروش ویدئو کلیپها موجود است. امروزه صدا و سیما و خصوصاً سیما که با حواس زیادی از انسان سروکار دارد. اهمیت زیادی در تعلیم و تربیت صدا و سیما جدی است که با گذشت نزدیک به یک قرن از ظهور آنها هنوز در موقعیت مناسب می

چهارمین کنفرانس ملی نوآوری و تحقیق در فرهنگ، زبان و ادبیات فارسی

The 4th National Conference on Innovation and Research in Persian culture, language and literature

درخشند و رقیبی برای آنها پیدا نشده است. امروزه در سراسر ایران چه روستاهای دور افتاده و چه شهرها. تلویزیون در هر خانه، اهالی آن خانواده و خصوصاً کودکان و نوجوانان را مانند یک جعبه جادویی به خود مشغول کرده است و از شبانه روز حدود ۴ تا ۶ ساعت از وقت و زمان را به کودکان و نوجوانان اختصاص داده است و حتی نقش سیما از مدارس و دانشگاه هم بالاتر شده است و همه را در پای خویش میخ کوب نموده است. سیمای جمهوری اسلامی ایران در طول ۳۰ سال خدمات زیادی به مردم نموده است و قبل از انقلاب این دو رسانه ملی در خدمت بیگانگان و در تخریب روحیه مردم و تخریب اخلاق گام بر می داشت ولی بحمدالله و به برکت خون پاک شهدا و مجاهدان اسلام این دو رسانه ملی تحت کنترل رهبری و نمایندگانی از مجلس، قوه قضائیه تحت قانون اساسی به فعالیت خطیر خویش ادامه می دهد و با هنرمندانی متعهد و تربیت شده در اسلام گام برمی دارد.

صدا و سیما بعنوان دو رسانه سر نوشت ساز در ایران نقش مهم تربیتی خود را در بین کشورهای جهان خصوصاً در جهان اسلام به خوبی ایفا می نماید؛ هر چند که در برخی تولیدات این دو رسانه ملی نقایص یا بدآموزیهایی نیز به چشم می خورد، ولی محاسن تولیدات این دو رسانه بیش از معایب آن است، چون فرهنگ مردم ایران فرهنگ اصیل اسلام و قرآن است. لذا تولیدات صدا و سیما آن نیز از مضامین الهی نشأت می گیرد. و اسلام بعنوان مهمترین آیین انسان ساز در طول نزدیک به پانزده قرن خدمات متقابل اسلام و ایران نوشته استاد شهید مطهری رحمه الله علیه از جمله آثار برجسته و نشانه ایمان دیرینه ایرانیان نسبت به آیین الهی اسلام است و نویسندگان و هنرمندان بیشماری در ایران و جهان اسلام و حتی در غرب در مورد اسلام بحث و گفتگو نموده و آثار مهمی در مورد تربیت و تعلیم مردم به رشته تحریر در آورده اند. ولی کتب که یکی از رسانه ها که هنوز با وجود آنکه از قدمت سیصد ساله آن می گذرد و نتواسته بر نقش تربیتی صدا و سیما فائق آمده و آنها را تحت الشعاع خود در آورد و صدا و سیما با قدمت یکصد ساله خود گوی سبقت را از همه رسانه ها در ایران و جهان اسلام و غرب ربوده است و همواره مهمترین نقش را در بین رسانه های مهم دنیا نظیر ماهواره های قوی و مجهز و اینترنت و کامپیوتر و یا ویدئو دارد و همچنان بعنوان دو رسانه ملی در بین رسانه های دیگر درخشیده است و نقش آنها کم رنگ نشده است. در ایران عموماً و در کشورهای اسلامی خصوصاً صدا و سیما نقش مهمی در تعلیم و تربیت آحاد مردم ایفا نموده است با

چهارمین کنفرانس ملی نوآوری و تحقیق در فرهنگ، زبان و ادبیات فارسی

The 4th National Conference on Innovation and Research in Persian culture, language and literature

ارائه برنامه های دینی و اصیل اسلامی در زمینه های تشکیل خانواده با برنامه های متنوع و مختلف تصویر زندگی و یا سفره ایرانی و گفتگوی ویژه با پزشکان متخصص و کارشناسان مختلف علمی و شخصیت‌های دینی و پرسش و پاسخ سوالات احکام توسط این معلمین، هر کدام به نوعی به تعلیم و تربیت مردم خصوصاً جوانان پرداخته است و می پردازد. صدا و سیما امروز بیشترین آمار را در بین رسانه های ملی و آموزشی ایران در زمینه استفاده مردم از آنها دارد و حدود حداقل ۷۰ درصد مردم از صدا و سیما و برنامه های مفید و سازنده آن به نحوی بهره مند هستند. صدا و سیما بعنوان یک دانشگاه ملی تربیتی در ایران مشغول پخش مستقیم و غیره مستقیم و زنده برنامه ها با هنرمندان مسلمان و تحصیل کرده و متعهد و متخصص، مشغول خدمت به مردم هستند و روز بروز و سال به سال بر غنای فرهنگی و تربیتی این دو رسانه مهم ملی افزوده می شود. در ایران البته از رسانه های دیگری نظیر کامپیوتر و اینترنت و تعداد اندکی ماهواره استفاده می شود ولی نقش صدا و سیما خیلی بارزتر و بیشتر از رسانه های دیگر است. ما منکر نقش مهم اینترنت و ماهواره و برنامه های سازنده آن در قرن بیست و یکم و قرن عصر ارتباطات و اطلاعات و الکترونیک نیستیم. امروز، و موضوع بحث ما فعلاً در این مورد در داخل ایران است ولی در دنیای پیشرفته امروز چون در غرب از اخلاق و دین خبری نیست اکثراً از ماهواره - اینترنت و رایانه بعنوان مهمترین و مؤثرترین رسانه های ملی از لحاظ آموزش و تعلیم احاد مردم خصوصاً در دانشگاه ها و دانشکده ها و آموزش و پرورش و محیط ادارات و خانواده مطرح هستند چون تربیت که ریشه در روحیه دینی و اخلاقی دارد، بری هستند. تنها از بعد تعلیم و تربیت غربی و مد و بی حجابی و سکس استفاده می کنند که صرفاً جنبه آموزش آن هم دارای خطرات افسردگی و غیره از نتایج اینترنت و ماهواره است. (ربی پور، ۱۳۸۸: ۸۴)

۳- نقش رسانه در تربیت رسمی و عمومی

استفاده از انواع جذابیت های هنری برای مخاطبان روز به روز عرصه را بر دیگر عوامل سهیم در تربیت به خصوص نهادهای تربیت رسمی و نهادهای سنتی تربیت (نظیر خانواده و مسجد) تنگ تر می نماید. «

« امروزه نقش و جایگاه رسانه ها در تمامی جوامع افزایش یافته است و به دلیل گستره و حوزه پوشش وسیع این رسانه ها در داخل و خارج از کشورها و جذابیت و مقبولیت آنها در بین

چهارمین کنفرانس ملی نوآوری و تحقیق در فرهنگ، زبان و ادبیات فارسی

The 4th National Conference on Innovation and Research in Persian culture, language and literature

مردم، امروزه تلاش دولتها در این راستا قرار گرفته است که از این رسانه ها در جهت تحقق اهداف تربیتی خویش استفاده کند. از آنجایی که استفاده متریبان و مریبان از رسانه های ملی (نظیر صداوسیما) همچنان بیشتر از فناوریهای جدید (مانند شبکه تارنمای جهانی) است. بنابراین نظام تربیت رسمی و عمومی در جهت بهره مندی از ظرفیت تربیتی رسانه می تواند و باید با سفارش ساخت برنامه های تربیتی متنوع و مفید به رسانه ملی و یا با طراحی سایت های مناسب، در جهت ارتقای سطح تربیتی مخاطبان خود بکوشد.

اصولاً در عصر حاضر رسانه یکی از عوامل قدرتمند و تأثیرگذار بر جریان های اجتماعی است. به طریق اولی این نهاد عظیم اجتماعی بر فرایند تربیت و تربیت رسمی و عمومی اثرگذار است. سیاست های حاکم بر نهاد تربیت رسمی و عمومی باید به گونه ای باشد که از ظرفیت های رسانه ملی در توسعه و تقویت تجارب تربیتی بهره گرفته شود. اگرچه همسویی سیاست های کلان این دو نهاد فراتر از توان تصمیم گیری و نفوذ سیاست گذاران دو نهاد است اما در مجموع رسانه ملی ظرفیت های فراوانی برای توسعه و بهبود کمی و کیفی تربیت رسمی و عمومی دارد که باید مورد توجه قرار گیرد. به علاوه رسانه ملی به مثابه مهمترین عامل تربیت عمومی غیررسمی در جوامع معاصر، باید با تربیت رسمی و عمومی هماهنگ باشد و بین این دو نهاد تربیتی نوعی تقسیم کار و وظایف صورت پذیرد

برنامه ریزی و به کارگیری امکانات و فرصت های اجتماعی برای اعتلای فرهنگ عمومی در تکریم و پاسداشت مقام معلم با تأکید بر استفاده از ظرفیت رسانه ملی که هدف آن «ارتقا منزلت اجتماعی و جایگاه حرفه ای منابع انسانی با تأکید بر نقش الگویی و جایگاه معلم است.»

۴- بررسی مکتب شهید سلیمانی از منظر رسانه ها

آنقدر نقش حاج قاسم در ساماندهی جبهه مقاومت و پیروزی آن پراهمیت است که اشاره به عملیات کارمانیست. از این رو بیشتر به ترویج فرهنگ رشادت و شهادت وی می پردازیم. برای مثال: یکی از بزرگترین کارهایی که ایشان به عنوان فرمانده لشکر ۴۱ ثار... انجام دادند، آماده کردن و پرورش افرادی شجاع و دلیر در این لشکر بود و این فرهنگ را در جبهه مقاومت دفاع از حرم هم ترویج

چهارمین کنفرانس ملی نوآوری و تحقیق در فرهنگ، زبان و ادبیات فارسی

The 4th National Conference on Innovation and Research in Persian culture, language and literature

کردند و به همه آموختند که به شهادت رسیدن از دست رفتن نیست بلکه به دست آوردن است. این هدف را در کلام و مکتب حاج قاسم به وضوح می توان حس کرد. چنانچه این گونه دستاوردهای انقلاب اسلامی به کشورهایی همچون عراق هم منتقل شد. و اگر در این مناطق هسته ها و لشکرهایی هست که با تمام وجود و تا پای جان از حریم خود دفاع می کنند دلیل بر تربیت و پرورش نیروی خوب توسط حاج قاسم است. آقای سلیمانی که به به آزادی زبازد خاورمیانه، آسیا و بالاخص کشور و مهمتر از همه، ما مردم با ایمان و افرادی که سالهای سال حاج قاسم برای آنها بوده است، می باشد باید گفت ایشان ژنرال بزرگ بین المللی بودند که در کرمان مشهور به حاج قاسم بودند. وی حضور همیشگی در بین آحاد مردم داشتند و هیچ زمان بین آنها هیچ فاصله و حائلی وجود نداشت

همانگونه که بر کفار سخت و محکم بود در مقابل مردم خودش و همه شخصیت ها اعم از حقوقی و حقیقی و همه گروه های سنی بسیار رئوف، مهربان و دلسوز بود. سال ۷۰ و ۷۱ که ناامنی در جنوب کرمان حاکم شده بود و اشرار سلب آرامش از این خطه کرده بودند تنها شخصیتی که توانست با مهربانی بر این مشکلات فائق آید و امنیت را دوباره به این منطقه برگرداند شهید عزیزمان حاج قاسم سلیمانی بود. اگر به منطقه جنوب کرمان آشنا باشید، می دانید که بسیاری از اشرار که در آن زمان مسلح بودند در این منطقه به ترانزیت کالای قاچاق می پرداختند و امنیت انجا را بر هم می زدند، این افراد توسط حاج قاسم ساماندهی و با ارائه زمین و تسهیلات کشاورزی تبدیل به یک تولیدگر مثمر شده اند و سالانه حدود سیصد تن محصولات کشاورزی تولید می کنند و اشتغالزایی و کارآفرینی در آن خطه انجام شده و تمام این دستاوردها را مدیون تلاش بی وقفه حاج قاسم هستیم. این شخصیت علاوه بر دستاوردهای نظامی، دستاوردهای فرهنگی بسیار نیز به جامعه ارائه داشته است. به نظر میرسد هنوز هم به شخصیت والای حاج قاسم پی نبرده ایم تا به جهان معرفی کنیم. رهبری به درستی به شخصیت ایشان واقف بودند.

حاج قاسم به علت ویژگی های شخصیتی شان بسیار گمنام هستند. به طوری که این تفاوت منش نسبت به جایگاهی که از آن برخوردار بودند ناشناخته ماندن مکتبشان را دو چندان کرد. رسالت ما این است که این شخصیت والا را بیشتر بشناسانیم تا چراغ راهی باشد برای روزگار فعلی و آیندگان

چهارمین کنفرانس ملی نوآوری و تحقیق در فرهنگ، زبان و ادبیات فارسی

The 4th National Conference on Innovation and Research in Persian culture, language and literature

شاید مهمترین ویژگی حاج قاسم که می‌تواند در روند فعالیت درست یک رسانه موثر باشد، اشراف بر شخصیت فراگیر وی است. البته رسانه‌ها خط‌کشی‌های جناحی، سیاسی، فکری، عقیدتی و سلیقه‌ای برای خود در نظر می‌گیرند که افراد را در تحقق به این هدف باز می‌دارد و در این مسیر به واقع آزادگی را از سردار باید آموخت که اندیشه‌ای فراگیر و نگاهی همه‌نگر در مسائل داشتند و این مهم را در صحبت‌هایی که از ایشان نقل می‌شود، می‌توان حس کرد. ایشان بسیار توصیه می‌کردند که از ممیزی و خط‌کشی افراد پرهیزیم و همه را به یک چشم ببینیم. عزت و منزلت معروف حاج قاسم در تمام اقشار جامعه با هر فکر و سلیقه‌ای، ناشی از این ویژگی بود. شاید بزرگترین درس ایشان برای رسانه‌ها برای تاثیر بیشتر و انتقال مفید کلام به گونه‌ای که بر دل همگان بنشیند و موثر افتد، این است که مخاطبین را در این خط‌کشی‌ها محصور نکنیم. از خط و جناح و سیاست خارج شویم و با نگاهی مردمی، فراگیر و جامعه‌نگر، محتوای رسانه را بیاراییم و منتشر کنیم. این موضوع شاید مهمترین درسی باشد که تاثیر چشمگیری بر مسیر سخت و تخصصی رسانه‌ها در جهت موفقیت خواهد داشت. (عباسی، ۱۳۹۷: ۲۸)

در حال حاضر با توجه به این که فضای رسانه‌ای کشور اعم از رسانه‌های مکتوب و مجازی، متأثر از تکنولوژی‌های نوین ارتباطی است، و در همه مناطق کشوری و بین‌المللی تاثیر چشمگیر و مطلوب و وسیعی خواهد داشت،

در ارتباط با شخصیت‌ها و به‌خصوص خانواده و افراد سپاه قدس تا بعد از ۴۰ سال، برای این که این مکتب نشانه بلوغ فکری، عقیدتی و اجتماعی و سیاسی یک مملکت شود، فقط از طریق مکتب شهادت حاج قاسم قابل شکل‌گیری است و نقش رسانه‌ها این است که در بحث‌های تخصصی به‌ویژه در فضای مجازی رسانه، به معرفی این شخصیت در ابعاد سیاسی، عقیدتی، اجتماعی و فرهنگی این شخصیت جهان اسلام بپردازد همانطور که مطلعید در توصیف شخصیت حاج قاسم، قرابت وی با صفات مالک اشتر بسیار پسندیده است و در این قیاس هیچ منافاتی حس نمی‌شود و آنچنان این شخصیت در اقشار مختلف موثر بوده که جوانانی که نه حاج قاسم را دیده و نه از خطه تولدش آگاهند، در فراق این یار دیرینه کشور چه اشک‌ها ریخته‌اند و به سوگ نشسته‌اند. و این مهم، نشان از

چهارمین کنفرانس ملی نوآوری و تحقیق در فرهنگ، زبان و ادبیات فارسی

The 4th National Conference on Innovation and Research in Persian culture, language and literature

مهر بی‌نهایت نسل جدید به ایشان دارد. تلاش ما باید بر این باشد که به این شناخت عمق بیشتری دهیم تا تضمین ادامه راه این نظام، انقلاب به وسیله این شخصیت محبوب را داشته باشیم. با توجه به آمادگی این نسل، خبر از سنگین‌تر شدن وظایف ما در قبال این موضوع مهم را به همراه دارد. (شیرازی، ۱۳۹۹: ۱۵)

شخصیت شهید سلیمانی دارای دو بعد است: ۱. بعد فردی ۲. بعد محیطی که باید محیط فردی را ناشی از قدرت نرم وی بدانیم. از جمله این خصوصیات، گیرایی شخصیتی وی برای دیگران بود و آنچه که می‌گفت و ارزش‌هایی که مدعی آن بود و به آن اعتقاد داشت و وفادار بود به گونه‌ای بود که هرکس که او را می‌شناخت و مخاطبش بود متوجه می‌شد که مصداق چیزی است که ادعا می‌کند که این ویژگی بسیار مهم است. یکی از مشکلاتی که امروزه جوانان ما را نسبت به بسیاری از مدعیان جامعه، نخبگان سیاسی، با بحران هویت مواجه کرده است عدم وجود وفاداری و اعتقاد لازم بین آنچه که گفته می‌شود و آنچه که عمل می‌شود است. مسئله دیگر این است که با توجه به این که حاج قاسم برای اقدامات انجام داده اش مشی خاصی را دنبال نمی‌کرد، این اقدامات آنچنان مشروعیتی داشت که برای دیگران هم قابل تعریف بود. درباره شخصیت ایشان در این باره می‌توانم به یک سری کاراکتر روزنامه‌نگار اشاره کنیم که دلیل و مدرکی بر این مدعا باشد. حال بیشتر قصد داریم به آن بعد محیطی که باعث شده همگان و حتی دشمنان وی را بشناسند، و در سوگواری اش اعم از مذهبی و غیرمذهبی برایش مراسم ترتیب دهند، اشاره کنم. آن چه چیزی است؟ که حتی دشمنان ما نمی‌توانند وی را انکار کنند. او یک فرد نظامی بود که تخصص اش، تربیت شده علوم نظامی بود و خود را وارد مباحث غیرنظامی نمی‌کرد و آنچنان هویتی نظامی داشت که اسباب نگرانی دشمنان ما را فراهم کرده بود

ایشان مرد میدان بود. دوران جنگ اصطلاح بسیجی جبهه ندیده داشتیم که از صحبت‌هایش متوجه می‌شدیم که نه جبهه دیده و نه جنگ. مسئله این است که قاسم سلیمانی از این دسته و گروه نبود، اهل رجزخوانی نبود و در لحظه برای مسائل و مشکلات راه‌حل ارائه می‌کرد و وارد عمل و میدان می‌شد. باید کارهای انجام داده شده قاسم سلیمانی و نیروهایش برای افکار عمومی مدنظر قرارگیرد و ببینیم چه کرده و چه تصمیماتی اتخاذ کرده هرگز دیده نشده که قاسم سلیمانی گنده‌گویی کند و

چهارمین کنفرانس ملی نوآوری و تحقیق در فرهنگ، زبان و ادبیات فارسی

The 4th National Conference on Innovation and
Research in Persian culture, language and literature

نشنیدید که در آسمان‌ها قدم بردارد. بلکه روی زمین حرکت می‌کرد و مصداق یک عملگرای واقعی در میدان حضور داشت. مرد نظامی استراتژیستی بود که به تعریف اهداف، ابزار مورد نیاز رسیدن به اهداف، چگونگی دریافت آن ابزار و استفاده از شیوه متناسب بسیار واقف بود. در حال حاضر از همه طرف محاصره شدیم و به لحاظ تبلیغاتی، روابط عمومی و نظامی، حراف زیاد داریم و چیزهایی گفته می‌شود که برای میهن، هزینه بسیار دارد. ولی دو مورد را مثال بزنید که قاسم سلیمانی حرافی کرده باشد و امنیت جامعه را به خطر انداخته باشد و برای سیستم کشور، نیروی نظامی و دفاعی هزینه‌زا باشد. (زارعی، ۱۳۹۹: ۱۷)

قاسم سلیمانی فرماندهی در قاعده و چارچوب یک شخصیت تصمیم‌گیرنده بود و طرفی که با ایشان وارد گفت‌وگو می‌شد به اختیارات و قدرت تصمیم‌گیری وی واقف بود. هنر تصمیم‌گیری در لحظه به نحو مطلوب را آموخته بود که این مهم را در گزارش‌ها و موارد مختلف اتفاق افتاده در مسائل سوریه شاهد بوده‌ایم. چراکه بروز و نمود قاسم سلیمانی را بیشتر در سوریه، عراق، افغانستان و امثال آن دیده‌ایم. وی نقش و میزان اختیارات تصمیم‌گیرندگی را داشت. یعنی حدود نقش خود را می‌دانست و برحسب آن عمل می‌کرد و از حدود خود خارج نمی‌شد. برای مثال در اختلاف با دکتر ظریف و سفر بشار اسد شاهد برخورد متواضعانه وی بودیم و به عنوان یک استراتژیست نظامی تمام جوانب را رعایت کرد (بیانات مقام معظم رهبری ۱۳۹۹)

در شرایطی که می‌توانست با تکبر برخورد کند ولی بسیار اخلاق‌مدار به موضوعات می‌پرداخت. متغیرهای جامعه را به خوبی می‌شناخت و می‌دانست نسل جدید با نسل‌هایم قدیم دهه ۶۰ و ۵۰ تفاوت بسیار دارد و باید با ادبیات تازه با آنها باب گفت‌وگو را گشود. متغیرهای بین‌الملل را هم به خوبی می‌شناخت. به همین دلیل وقتی تعداد بازیگران را در صحنه سوریه اضافه کرد، درک درست و روشنی از آن متغیرها داشت. اگر قرار است ایشان را بشناسیم باید روی این مسائل بسیار اندیشید و کار کرد. وی با توجه به حوزه قدرتش در انتقاد از دولت بی‌احترامی نمی‌کرد. مهم‌ترین ویژگی قاسم سلیمانی این بود که در هیچ زمانی در زمره چهره‌های اپوزیسیون قرار نمی‌گرفت. بسیاری از آقایان که ادعای الگو قرار دادن قاسم سلیمانی را دارند در مقام نظامی، نماینده مجلس و ... اپوزیسیون محسوب

چهارمین کنفرانس ملی نوآوری و تحقیق در فرهنگ، زبان و ادبیات فارسی

The 4th National Conference on Innovation and Research in Persian culture, language and literature

می‌شوند و همدلی را از ایشان نیاموخته‌اند و در این مقام به تقویت نظام و حاکمیت سیاسی نمی‌پردازند. قاسم سلیمانی با وقوف به حدود شخصیت نظامی خود، گزارش عملکرد ارائه می‌کرد و در مواجهه با مشکلات و دردها، به ارائه درمان و راهکار می‌پرداخت و میدانی عمل می‌کرد و با توجه به امکانات موجود، راه‌حل ارائه می‌کرد.

قاسم سلیمانی بخش‌های مختلف جامعه را در خدمت فضای مسالمت‌آمیز و پیش‌رونده قرار می‌داد. نه در محافظه‌کاران، نه در تندروها، نه افراطی‌ها قرار می‌گرفت و در قاعده یک فرمانده نظامی کارآمد وارد عمل می‌شد و با ایجاد انگیزه مردم را به تحرک وا می‌داشت.

ایشان را به ملت‌ها و قومیت‌های مختلف نسبت می‌دهند چرا که متعلق به تمام آحاد ملت بود و باید در جمعشان گشت تا قاسم سلیمانی را یافت. چون بدون تکبر و خودستایی در میدان حضور می‌بافت. فردی مؤدب و ادیب بود که مرز بین تخریب و انتقاد چه در مورد دولت یا دیگر گروه‌ها را به خوبی می‌شناخت. قاسم سلیمانی فردی با بصیرت بود که هیچ‌کس نمی‌توانست او را از آن خود کند. وی مال ملت بود و به گونه‌ای کار بلد بود که به ارزش خودش رسیده بود. نکته دیگر هنر سادگی وی بود. به نظر اگر ایشان در صحرایی خالی از سکنه رها می‌شد باز هم می‌توانست به موفقیت دست یابد و این نقش را به‌واقع با عمل خود نشان داد. حوزه تخصصی‌اش بود و در این زمینه بسیار کار کرده بود. از توانایی ارائه گزینه واقعی برای تغییر استراتژی نظامی برخوردار بود.

نکته دیگر توانایی افزایش مسئله‌چینی را داشت و همه همراهانش با رغبت نظراتشان را عنوان می‌کردند. بسیاری از نزدیکانش به قدرت خوب گوش‌گردن وی تاکید داشتند و عنوان می‌کردند که به خوبی نظرات حتی مخالف را می‌شنید و بهره می‌گرفت. وی اقتدار لازم در اجرای برنامه‌ها را دارا بود و طبق این اقتدار تعریف شده، تلکلیفش با بقیه روشن بود و به همین دلیل مکث نمی‌کرد. بدهکاری مجبور به پاسخگویی نبود و هرکس که او را می‌دید متوجه می‌شد که طرف واقعی است و در صورت گفت‌وگو، به نتیجه‌ای خواهد رسید. (بیانات مقام معظم رهبری ۱۳۹۹)

چهارمین کنفرانس ملی نوآوری و تحقیق در فرهنگ، زبان و ادبیات فارسی

The 4th National Conference on Innovation and Research in Persian culture, language and literature

این ویژگی‌هایی که از قاسم سلیمانی برشمردیم، هیچ‌کدامشان غیرقابل دسترسی و کهنکشان نیست. وی فردی بود مثل بقیه دارای جسمی مادی و خطایای شخصی که خود نیز به آن معترف بود. با این معرفی زمینی می‌توانیم دریافت‌های مثمرتری از قاسم سلیمانی داشته باشیم که به جای حرکت در خلا، روی زمین حرکت کنیم. او می‌دانست چه می‌خواهد بگوید و با چه افکاری باید بگوید و باید به چه نتیجه‌ای برسد.

اگر ما در شخصیت‌شناسی حاج قاسم، بسیار خوب و مطلوب برآییم، خواهیم دید که همه اقشار جامعه به دنبال شخصیت معنوی، مذهبی ... حاج قاسم هستند. معرفی ابعاد معنوی و غیرتی حاج قاسم مستلزم سالها تلاش است. ایشان به‌عنوان فرمانده خوب نظامی در منظر دیگران مبلغ خوب فرهنگی و مذهبی نیز بودند (بیانات مقام معظم رهبری ۱۳۹۹)

۵- ویژگی‌های مطلوب مدیران رسانه ملی براساس مکتب شهید قاسم سلیمانی

الف: ویژگی‌های مدیریتی

۱- مدارا با دشمن و مخالف جاهل در فضای رسانه ای

با این نگاه برگرفته از مکتب شهید سلیمانی اگر زمانی کارمندی از صداوسیما به مدیر خودش انتقاد می‌کند یا حتی از درون یا بیرون سازمان مخالفت و دشمنی از سر ناآگاهی و نه غرض با افراد و ساختارهای رسانه ملی انجام می‌شود، نباید سریعاً کار به تقابل و شکایت و برخورد قهرآمیز کشیده شود؛ حتی اگر از سر ناآگاهی مخالفت‌های رسانه‌ای با انقلاب اسلامی صورت می‌گیرد که در حیطه کارکردی رسانه ملی تعریف می‌شود باید با صبر، حلم و مدارا با منتشر کنندگان پیام‌های مرتبط مواجهه داشت و همیشه راه را برای بازگشت، اصلاح و توبه مخالف و دشمن جاهل باز گذاشت. (عباسی، ۱۳۹۷: ۷۷)

۲- رعایت اخلاق کاری با کارمندان

چهارمین کنفرانس ملی نوآوری و تحقیق در فرهنگ، زبان و ادبیات فارسی

The 4th National Conference on Innovation and Research in Persian culture, language and literature

شهادت سلیمانی با خوش اخلاقی و گشاده‌روی و متبسم بودن، به نیروی انسانی تحت امر خود روحیه می‌بخشید و موجب می‌شد که در دل‌ها نفوذ پیدا کند. او با بسیاری از رزمندگان ایرانی، سوری، عراقی، فلسطینی و مسئولان مختلف میدان‌های کاری خود روابط شخصی محکم و صمیمی صادقانه داشت و از این طریق میزان مشارکت و بازدهی کار را چندبرابر کرده بود. (کیانی زاده، ۱۳۹۵: ۹۰)

۳- استفاده خلاقانه از ظرفیت‌های مغفول صنعت رسانه

بسیار لازم است که مدیران رسانه، مدیریت خلاقیت داشته باشند؛ سه مؤلفه کلیدی مؤثر در مدیریت خلاقیت یعنی مهارت‌های زمینه‌ای، مهارت‌های تفکر خلاق و انگیزش درونی باید مورد توجه مدیران رسانه باشد. (صلواتیان و منصور، ۱۳۹۵: ۱۶۳)

ب: ویژگی‌های فردی

۱- انتقال مختصر و مفید مطلب در تعاملات

بعید است کسی از نشستن پای صحبت‌های شهید سلیمانی خسته شود چرا که گویا او شعر معروف نظامی گنجه‌ای را سرلوحه کار خود قرار داده که توانسته است اینچنین قلیل اما پردلیل صحبت کند: «کم گوی و گزیده گوی چون در، تا ز اندک تو جهان شود پر / لاف از سخن چو در توان زد، آن خشت بود که پر توان زد». او در سخن گفتن، بسیار سریع بود به طوری که حرف و حدیثش را طول نمی‌داد؛ یعنی وقتی وارد تفسیر مطلبی می‌شود، سریع مختصر و مفید حرف می‌زد؛ از اطاله کلام، لفاظی، طرح مباحث تکراری و کلیشه‌ای پرهیز داشت و لذا کلامش چنان تازگی و حلاوتی داشت که عمیقاً بر عمق جان می‌نشست و اکثر شنوندگان را تحت تأثیر قرار می‌داد. (محمد ظاهری، ۱۳۹۹: ۷۰)

۲- معاشرت متواضعانه با مردم

بارزترین ویژگی شهید سلیمانی تواضع او برای همه به جز دشمنان سرسخت اسلام و انقلاب بود. معمولاً نظامیان چون در وضعیت جنگی هستند و احساس قدرت می‌کنند، گاهی به خودبرتربینی و تکبر دچار می‌شوند. اما شهید سلیمانی حتی در معاشرت با مردم عادی هم بسیار متواضع بود. قاعدتاً

چهارمین کنفرانس ملی نوآوری و تحقیق در فرهنگ، زبان و ادبیات فارسی

The 4th National Conference on Innovation and Research in Persian culture, language and literature

همه‌ی ما باید متواضع باشیم، اما این‌که فرماندهی با آن جایگاه، تا این حد فروتن باشد، خیلی مهم است. او با اقشار مختلف مردم طوری رفتار می‌کرد که با نزدیکان و خویشاوندان خود. چون با توده مردم مواجه می‌شد فرقی نمی‌کرد، فقیر، غنی، بزرگ یا کوچک باشد، در مقابل همه تواضع و فروتنی از قامت و سیمایش متجلی می‌گشت. ادب، متانت، وقار و طمأنینه وی حتی در مواجهه با مخالفان ستودنی بود. (موسوی، ۱۳۹۷: ۹۰)

۳- اخلاص و دوری از ریا در مناصب مسئولیتی

شهید سلیمانی امور به حسب ظاهر نشدنی را با اخلاص خاص خودش و با دست خالی شدنی کرد. او به خاطر همین اخلاص و توکل برآمده از اخلاص، با وجود بحران‌های متعدد، آرامشی خاصی داشت و برای حل مشکلات تدبیر می‌کرد. به تعبیر مقام معظم رهبری: «اهل معنویت و اخلاص و آخرت‌جویی بود؛ واقعاً معنوی بود، واقعاً اهل معنا و اهل اخلاص بود، و اهل تظاهر نبود. خب اینها مجموعه‌ی مکارم اخلاق است، اینها مکارم باارزشی است.»

۶- نتیجه‌گیری:

در حال حاضر مدارس غالباً رسانه‌های آموزشی و تکنولوژی آموزشی است. که در هدف همه دست اندر کاران آموزشی است. البته هدف همه دست اندر کاران آموزش سوق دادن مدارس به استفاده از تکنولوژی آموزشی در امر تدریس می‌باشد. امکانات در این زمینه نا کافی است. برخورداری از تکنولوژی آموزشی مستلزم هزینه و تخصیص اعتبار کافی در زمینه نحوه‌ی استفاده از آن می‌باشد. ژاپن با استفاده مطلوب از تکنولوژی و رسانه‌ها و تکنیک توانسته بازارهای جهانی را در دست بگیرد. امروزه حرف اول را در جهان کسانی می‌زنند که از نظر تکنولوژی و تکنیک جلو هستند. چنانچه به جرأت می‌توان گفت، تکنولوژی قادر است تعلیم و تربیت را پربارتر، انفرادی‌تر و غنی‌تر سازد چنانچه آموزش و پرورش علاقه‌مند است که امر تعلیم و تربیت نوباوگان و آینده‌سازان آحاد مردم این مرز و بوم اسلامی بدرستی انجام گیرد و آموزش و پرورش در این زمینه به اهدافی که در سر دارد، جامه عمل بپوشاند. باید در بازآموزی و گذاشتن کلاس‌ها یا دوره‌های ضمن خدمت و بکارگیری از متصدیان کاردان، متخصص و متعهد در امر تکنولوژی آموزشی قدم‌های جدی بردارد،

چهارمین کنفرانس ملی نوآوری و تحقیق در فرهنگ، زبان و ادبیات فارسی

The 4th National Conference on Innovation and Research in Persian culture, language and literature

ضروری است که در برنامه ریزی های آینده استفاده از رسانه های آموزشی مورد عنایت و توجه بیشتری قرار گیرد تا بتوان از نیروی کار و تلاش کلیه ی همکاران در جهت رشد و تکامل و پیشرفت جامعه سود برد در دنیای امروز، رسانه‌ها نهادهای اجتماعی هستند که وظیفه انتقال ارزش های فرهنگی و انسان ساز

در دنیای امروز، رسانه‌ها نهادهای اجتماعی هستند که وظیفه انتقال ارزش های فرهنگی و انسان ساز را بر عهده دارند و در شکل گیری رویکردهای نظری و سبک زندگی عملی آحاد جامعه، نقش مهمی ایفا می کنند. شخصیت های اثرگذار و ارزشی، همواره شایستگی قابل توجهی برای الگوسازی دارند، چراکه الگوگیری از شخصیت آنها، می تواند مسیر هموارتری را برای موفقیت و رستگاری بشر فراهم سازد. ارائه الگوی عملی صحیح، مؤثرترین نقش رسانه است که در سایه آن ارزش های متعالی و کمال گرای آدمی نهادینه می شود. از همین رو، لزوم الگوسازی رسانه از مکتب اخلاقی، عقیدتی و سیاسی «سردار شهید حاج قاسم سلیمانی» که محبوبیت جهانی دارد، کاملاً احساس می شود. مکتب شهید سلیمانی که از مکتب امام خمینی (ره) و امام خامنه ای (مدّ ظلّه العالی) برخاسته، از شاخصه های منحصر به فردی برخوردار است که هر یک در آموزه های قرآنی و روایی ریشه دارد. این شاخصه ها عبارتند از: ایمان و توکل به خدا، اخلاص و تواضع، عشق به اهل بیت (ع)، تبعیت محض از ولایت، بصیرت و دشمن شناسی، فعالیت در جبهه مقاومت، مبارزه با استکبار، عقلانیت توأم با شجاعت و غیرتمندی دینی، خدمت به مردم و محبوبیت جهانی، و شهادت طلبی.

در مجموع رسانه های ارتباطی ، خواه برای آموزش و تعلیم ، برنامه ریزی شده باشند و خواه نشده باشند ، آموزش دهنده اند. زیرا مردم همواره از آن ها تاثیر می پذیرند و می آموزند رسانه ها فراهم آورنده ی دانش و شکل دهنده ی ارزشهایند. رسانه ها خصوصاً رسانه های ملی نقش بسیار مهمی در تربیت و تعلیم مردم بر عهده دارند رسانه ها یا وسایل ارتباط جمعی وسایلی هستند که پیام را به گیرنده منتقل می کنند و نقش توده ای را بر عهده دارند . سردار شهید قاسم سلیمانی یکی از محبوبترین چهره های انقلاب اسلامی و نماد مبارزه با نظام سلطه و ظلم جهانی شناخته میشود. این شهید والا مقام هرگز فکری جز حرکت برای عزت اسلام و مظلومان جهان در سر نداشت و زندگی خود را صرف مبارزه با ظالمان کرد و همواره نگاهش به افق نگاه مقام معظم رهبری (مدظله العالی)

چهارمین کنفرانس ملی نوآوری و تحقیق در فرهنگ، زبان و ادبیات فارسی

The 4th National Conference on Innovation and Research in Persian culture, language and literature

رهبر جمهوری اسلامی دوخته بود. فرهنگ ایثار و شهادت از ویژگی های محوری دین اسلام است و از دیدگاه اسلام، فداکاری و از جان گذشتگی در راه احیای دین خدا و زنده کردن ارزش های معنوی و قیام برای اضمحلال و ضد ارزشها نهایت سعادت و رستگاری انسان مومن قلمداد میشود. تمامی فعالیت هایی که شهید سلیمانی در طول زندگی انجام داد آموزه های مناسبی برای جوانان و نسل های آینده ایران و امت اسلامی است. ایمان به خدا، ایمان به راه، ایمان به کار و ایمان به آخرت چهار عاملی است که موجب شد قاسم سلیمانی در میان تمامی احاد جامعه محبوب و سردار دلها شود. ایران پس از انقلاب توانست، فرهنگ ایثار و شهادت، انقلاب، و فرهنگ قدردانی از خانواده شهدا را با وجود شهدایی نظیر سردار سلیمانی به جهان صادر کند. با نگاهی گذرا به ویژگی های اعتقادی، بینشی و رفتاری شهید سلیمانی می توان او را نماد مثال زدنی از ایثارگران مجاهدان و شهیدانی دانست که در راستای وحدت امت اسلامی و برقراری امنیت جوامع اسلامی نقش آفرینی ویژه داشت، شهیدی که همه ی زندگی خود را وقف جهاد و دفاع از میهن اسلامی و حفاظت از منافع و مصالح امت اسلامی کرد به گونه ای که آن سردار آسمانی تبدیل به نماد جهانی فرهنگ ایثار و شهادت شده است. امت اسلامی، شهید سلیمانی را که باعث ترویج فرهنگ ایثار، مقاومت و شهادت طلبی در عرصه بین المللی شده است را هرگز فراموش نخواهد کرد زیرا شهید سلیمانی در عرصه های مقاومت اسلامی آگاهانه و متعهدانه به جهادی فراگیر پرداخت. در حقیقت سربلندی امت اسلامی مدیون جانفشانی و رشادت های انسانهای ایثارگر و شهادت طلبی چون سردار سلیمانی است، سرداری که همه زندگی خود را وقف جهاد و دفاع از سرزمین اسلامی کرد. شهیدی که عامل محوری انسجام و همدلی ملت های مسلمان شده و بی گمان قدرت و نفوذ ایران اسلامی در منطقه و سرافرازی امت اسلامی مدیون و مرهون او و همزمان شهیدش و ایثارگران پایبند به مکتب اوست. سردار سلیمانی همچون مالک اشتر، شجاع در میدان رزم، خاضع در برابر مقتدا و فداکار برای مردم بود و همچون میثم تمار، سالها چوبه دار خویش بر دوش می کشید و آماده شهادت بود که به آرزوی دیرینه خود نیز رسید. ان شاء الله که بتوانیم در راستای مکتب شهید قدم برداریم.

۷- منابع

۱) - بیانات رهبر معظم انقلاب آیت الله خامنه ای (مدظله العالی، ۱۳۹۸).

چهارمین کنفرانس ملی نوآوری و تحقیق در فرهنگ، زبان و ادبیات فارسی

The 4th National Conference on Innovation and Research in Persian culture, language and literature

- (۲) - بیانات رهبر معظم انقلاب آیت الله خامنه ای (مدظله العالی، ۱۳۹۹).
- (۳) ربی پور، محمدعلی و صمدی وند، منوچهر (۱۳۸۸)، سیاست مدیریتی و ویژگی مدیران در نهج البلاغه، علوم مدیریت، شماره ۸
- (۴) زارعی، سعدالله (۱۳۹۹)، جنبه های انسانی مکتب شهید سلیمانی از منظر دکتر سعدالله زارعی.
- (۵) هشیمازی، علی (۱۳۹۹)، شاخص های مکتب شهید سلیمانی، تهران: انتشارات خط مقدم.
- (۶) ، ،
- (۷) صلواتیان، سیاوش، هرمزی زاده، محمدعلی و شهبازی سلطانی، محمد (۱۳۹۴)، طراحی الگوی ویژگی های مدیر جهادی رسانه، دوفصلنامه علمی پژوهشی دین و ارتباطات، سال بیست و سوم، شماره ۲.
- (۸) عباسی، عباس، علی محمدلو، مسلم و کریمی، زهرا (۱۳۹۷)، طراحی الگویی برای سنجش میزان مهارت های مدیران در سطوح مختلف سازمانی، فصلنامه مطالعات مدیریت (بهبود و تحول)، سال بیست هفتم، شماره ۸
- (۹) کیانی زاده، میثم و گلشنی، علیرضا (۱۳۹۵)، شناسایی ویژگی های شخصیتی سیاستگزاران عمومی مبتنی بر مدیریت جهادی، فصلنامه مطالعات رهبردی بسیج، سال نوزدهم، شماره ۷۲.
- (۱۰) محمدظاهری، محمد (۱۳۹۹)، ارائه الگوی مدیریتی در تراز انقلاب برای مدیران عالی جمهوری اسلامی ایران مبتنی بر سبک مدیریتی شهید سپهبد قاسم سلیمانی، دوفصلنامه مدیریت اسلامی دانشگاه جامع امام حسین (ع)، سال بیست و هشتم، شماره ۱ (پیاپی ۲۹).
- (۱۱) موسوی، سیدزین العابدین و دیگران (۱۳۹۷)، تأثیر حکمرانی خوب در رعایت حقوق بشر، فصلنامه تخصصی علوم سیاسی، دوره ۱۴، شماره ۴۳.

چهارمین کنفرانس ملی نوآوری و تحقیق در

فرهنگ، زبان و ادبیات فارسی

The 4th National Conference on Innovation and
Research in Persian culture, language and literature